

S J E Ć A N J A

19

na predratni revolucionarni rad OSMANČEVIĆ HUSEINA, rođenog
1904. godine u Banjoj Luci u radničkoj porodici

Osnovnu školu sam završio 1921. godine, odnosno to je bila zanatska škola koja je važila kao i osnovna. Završio sam obućarski zanat kod Fazlića u Gornjem Šeheru. Poslije završetka uposli-
o sam se kod istog. Od 1925. godine počeo sam saradivati u sindi-
kalcnom pokretu. Prešao sam u Tvornicu duhana 1936. godine, i tu
sa, došao u dodir sa naprednim radnicima. U vremenu od 1925. do
1936. godine radio sam u sindikalnoj organizaciji kožaraca. Uče-
stvovao sam u svim akcijama koje je sindikat sprovodio. Uzeo sam
učešća u štrajkovima kožaraca. Najznačajniji štrajkovi kožaraca
su bili koncem 1935. godine, a raniji su bili značajniji štraj-
kovi pekara i brijača 1933. godine (Samih pekara 1931. godine).
Kožarci su i ranije imali štrajkove, ali ja u njima nisam uče-
stvovao. Štrajkaški odbor kožaraca 1935. godine sačinjavali su:
Kazaz Muhamed, Šantro Mustafa, Bjelajac Stanko i drugi. Zahtjevi
štrajkaša su bili: bolji uslovi rada, povišica plate, zaključiva-
nje novog kolektivnog ugovora. Štrajk je počeo u decembru u Rad-
ničkom domu. Govorio je Kazaz i drugi. Trajao je tri mjeseca i
konačno je uspeo. Plate su povišene za oko 20%. Štrajk se vodio
u okviru URS-ovih sindikata.

Poslije okončanja štrajka ja sam radio mjesec dana kao
obućar. Tada sam prešao na rad u Tvornicu duhana. Ovdje sam došao
u vezu sa naprednim drugovima: Kasimom Hadžićem, koji je bio se-
kretar ćelije KPJ, Maglajlić Šefketom, Mandrović Mironom, Podgor-
nik Adolfom i drugim.

Već 1937. godine počeo sam dobijati razne zadatke, na

Arhiv Bos. krajine B. Luka

ABK 209-110-11/55

primjer: rasturanje štampe, prikupljanje crvene pomoći i rad sa drugovima sa sela.

28.VIII.1939. godine primljen sam u KPJ. Pozvali su me u kuću Maglajlića Šefketa. Tu su bili drugovi: Šefket, Kasim, Munib Maglajlić, Mandrović Miron i sekretar gradskog komiteta Višnjić Mirko. Tada mi je Kasim Hadžić saopštio da sam primljen u KPJ. Govorili su mi o značaju i zadacima KPJ i pročitali su mi pravila konspiracije od Dimitrova. Od tada radim u prvoj predratnoj ćeliji Tvornice duhana. Sekretar je bio Kasim Hadžić, a članovi: Maglajlić Šefket, Mandrović Miron, Maglajlić Munib, Mladenović Veljko, Podgornik Adolf, Jakić Ante i Durbić Niko. Sastanci su se održavali jedanput mjesečno ili po potrebi. Naši zadaci su bili: ideološko uzdizanje ("Radnik", jedno vrijeme "Borba", "Mati", itd). Politički rad sa najboljim političkim simpatizerima, prikupljanje crvene pomoći, i dr.

Od 1939. godine do 1941. godine najznačajnije manifestacije su bile u kojima sam ja uzeo učešća: zbor u Trapistima 1940. godine, mislim da je bilo ljeto ili jesen. Manifestacija protiv pakta na ulicama. Zbor u Trapistima je počeo sa govorom Osmana Karabegovića, koji je govorio o političkoj situaciji. Prisutno je bilo oko 500 - 600 radnika i đaka. Stigla je policija i htjela je da rasturi zbor. Radnici su ostali jedinstveni, ali na Trapistkom mostu, na povratku sa zbora smo razdvojeni na dvije grupe: jedna je otišla prema Petričevcu preko njiva, druga kraj Vrbasa u Radnički dom. ~~Kada~~ smo se nadali da će biti napad na Dom od strane policije, ali nisu se smjeli pokazati. Demonstranti su imale crvene trake sa karanfilima.

Arhiv Bos. krajine B. Luka

ABK 209-MG-4/55

Drugi važan momenat je manifestacija 1941. godine 27. marta. Počelo je 27. marta uveče. Radnici i čaci su izašli kod "Palasa". Bilo je nekoliko hiljada. Govorio je Kazaz o izdaji naše vlade. Policija pokušava na sve načine da rasturi, ali sve do banske uprave nije uspijevalo. Došlo je pendrečenja. U noći smo se razišli bez ikakvih većih incidenata. Mislim da je tada uhapšen Drago, Momir i još neki onladinci, ali su kasnije pušteni.

5. septembra 1940. godine održan je širi partijski sastanak u kući Mirona na Petričevcu na kojem je govorio Pavao Radan o političkoj situaciji - o opasnosti od fašista.

22. juna 1941. godine održan je širi partijski sastanak u kući Kasima Hadžića (danas u ulici Kasima Hadžića), na kojem je govorio o pripremama za ustanak. Ovdje su govorili: Kasim, Šefket i drugi. Ja sam na tom sastanku dobio zadatak da radim u gradu kao ilegalni radnik. U ljeto 1941. godine otišli su u selo drugovi Kasim Hadžić iz naše ćelije i drugi iz grada. Negdje u junu bili su zatvoreni Šefket Maglajlić, Durbić Niko, Mlađenović Veljko i još neki, ali su ih uskoro pustili. Odmah po izlasku iz zatvora svi su otišli u šumu. Ja sam ostao kao ilegalni radnik u Banjoj Luci sve do 1.I.1944. godine.

Sve do kraja 1941. godine radio sam u organizaciji Tvornice duhana sa drugovima Mandrović Mironom i dva kandidata: Hamid Čejvan i Jovanović Lepa. Krajem novembra 1941. godine došao je iz šume Šefket Maglajlić sa pratiocem Ahmedom Hadžihalilovićem i zapitao me da li je siguran prenoćiti. Rekao sam da jeste i on je ostao na konaku. Ujutro mi je postavio zadatak da mu pronađem drugu Đuru Pucara-Starog, što sam učinio preko drugarice Aiše

Arhiv Bos. krajinu B. Luka

ABK 209-MG-1155

Kerabegović. Pred podne došao je drug Stari mojoj kući i održao sastanak (kuća u ulici Sulejmana Jarana broj 5 - treba je slikati). Slijedeću noć prebacio sam čamcem preko Vrbasa druga Šefketa za Ponir, 25.XII. 1941. godine pozvan sam na jedan sastanak preko Zage Umičević u kuću druga Šandora, gdje smo odlučivali da primimo ponudu Paternostera, šefa ustaškog redarstva, da izvrši paljevinu u ustaškom redarstvu i pusti zatvorenike, a da mu mi zagarantujemo život na slobodnoj teritoriji. Prihvatili smo to i on je to izvršio. On je otišao na slobodnu teritoriju na Tisovac. Tamo su ga drugovi osudili.

19.VI.1942.godine u masovnom hapšenju i ja sam bio uhapšen i otjeran u logor Stara Gradiška, gdje sam ostao tri nedelje, onde smo svi vraćeni u crnu kuću radi daljeg isleđenja. Odatle smo puštani pojedinačno u roku od dva mjeseca. I ja sam bio pušten, jer me nisu otkrili.

U vrijeme od 1941. i 1942. godine do logorisanja radili smo samo u okviru moje ćelije. Nismo znali za druge. Tada smo skupili oružje, sanitetski materijal, pomoć porodicama. Naše sabiralište bilo je kod Šandorove kuće. On ga je čuvao u obučarskoj radionici u roletnama (ravno preko gradskog mosta - desno na čošku).

U našem kvartu je postojala tada grupa simpatizera za skupljanje materijala.

Poslije puštanja na slobodu ponovo sam uhvaćen i zatvoren izdao me je Vukić Milan. Sve sam pobijao i zatim su me premlatili. Dovedli su ga na suočenje i u tom momentu nisam priznao da ga poznajem. Kad su ga odveli opet su me mlatili, ali iza toga sam zatvoren u istu ćeliju - u ponoć, zatekao sam njega zabrinuta. Kad

sam ga pitao zašto je to činio rekao je, da su ga prevabili da je neko već sve izdao. Do zore sam ga nagovorio da ponovo negira cijelu stvar i da mene uopšte ne pozna, što je sutra i učinio. Tada smo razdvojeni. Mjesec dana su me premlaćivali, pošto nisam priznao morali su me pustiti. Ali me je ponovo izdao partizan Numanović Osman. Ponovo sam premlaćivan u ustaškom zatvoru, ali opet nisam priznao, jer se radilo o drugim drugovima. Pošto sam bio familijaran, siromašnog stanja, na intervenciju velikog župana Hadrovića pušten sam pod uslovom da se ne miješam u politiku. Petnaest dana po izlasku iz zatvora nisam se mogao kretati. Tada sam uključen u centralnu ćeliju (septembra 1942.godine). U ćeliji su bili drugovi: sekretar Mandžuka Suljo, članovi: _____, Lemonjić Franjo, Čerimić Munib. Ta ćelija djeluje kao partijsko rukovodstvo i oformljeno je po naredbi Osmana Karabegovića.

Pred napad na Banju Luku imali smo sastanak sa zadatkom: doček drugova, smještaj i ostalo (smještaj štabova i bolnice). Svi smo pred napad bili naoružani.

U zoru 1.I.1944.godine sastao sam se sa dijelovima III Proleterske brigade. Od tada sam u redovima partizanske vojske.
Zapiseo 29.I.1959.godine Osmančević Husoin, s.r.

Prepis izvršila: HOBOT DARINKA
daktilograf
iz Banje Luke

S R A V N I L I:

1. F. Bostandžić
2. I. Bostandžić

Tačnost prepisa ovjerava
Upravnik
Sreskog arhiva Banja Luka
Ibro Ibrišević

Ibrišević